

STRUIN BULLETIN

Uitgave nummer 18

April 2008

Aangepaste Versie: 30 mei 2011

**Ummer Klumme: een Ommegang
door het 1000-jarige land van Klimmen**

Struinen door het 1000 jarig land van Klimmen

Routebeschrijving: Frans Sijben - Nijmegen

Historische wetenswaardigheden: Hary van Aken - Klimmen

Deze struintocht is speciaal: deze biedt meer dan natuur alleen. U krijgt veel groene wondertjes te zien in het golvende landschap tussen Heerlen en het land van Valkenberg. Onderweg krijgt u een portie geschiedenis voorgeschoteld. Veel plekken tonen vroegere cultuur of verwijzen naar de rijke historie van de streek. Geschiedenis is er genoeg in het meer dan 1000 jaar oude land van Klimmen. In de route-beschrijving vindt u extra informatie over de geschiedenis: ontleend aan de artikelen van Klimmenaar Hary van Aken. Dankzij de check van Wiel Brouwer in februari is de kans op een correcte routebeschrijving nu tijdens de publicatie nog aanzienlijk. Een uitzonderlijke struintocht die wacht op uw komst. Lengte: ongeveer 18 kilometer. Startplaats: Klimmen. De plaats waar ook mijn leven bepaald is: het was de geboorteplaats van mijn moeder.

Het Startpunt

Het startpunt is het vrijthof tegenover de kerk van Klimmen.

Hoe bereikt u het startpunt?

Openbaar vervoer

Ga met buslijn 52 (Bunde naar Waubach) van Veolia vanuit Heerlen of Maastricht naar Klimmen. U stapt uit bij de halte aan de Klommenderstraat (Kern Klimmen). Bij uitstappen (komend vanuit Maastricht) gaat u naar links. Komend vanuit Heerlen steekt u eerst de straat over en gaat aan de overkant naar links. Vervolgens gaat u bij het Heilig Hart beeld de 1e zijweg in naar rechts: Vrijthof. Ga op de T-splitsing naar links: volg de weg tot aan het plein aan uw rechterkant. Hier start de wandeling.

Eigen vervoer:

Vanuit het noorden van de provincie: rij via de A2 en de A76 en de 281 naar Heerlen. Ga via afslag

Struinbulletin 18: Ummer Clumme - Een Ommegang door het 1000-jarige land van Klimmen -

Versie: 30 mei 2011 - Struinbulletin: <http://home.kpn.nl/ms30ms10>

STRUINBULLETIN

Maastricht over de A79. Pak afslag Klimmen. Ga links onder het viaduct en sla rechtsaf de rijksweg op. In Klimmen neemt u de 2e zijweg naar links: Vrijthof. Ga op de T-splitsing daarna weer naar links. Parkeer de auto op het plein aan uw rechterkant. Vanuit Maastricht gaat u via de A2 naar de A79. Pak afslag Klimmen; ga rechtsaf. Op de rotonde in Klimmen naar links (3-kwart). Pak de 3e zijweg naar rechts: Vrijthof. Ga op de T-splitsing naar links. Parkeer uw auto op het plein aan uw rechterkant.

De lengte van de wandeling:

U bepaalt zelf hoe lang de wandeling wordt: kies op punt B uit het lange of korte traject. De totale lengte van deze struinroute is 17,5 kilometer. Een afkorting tot 12 kilometer is mogelijk op punt B.

De route

Van Vrijthof naar Dolberg (Afstand: (1,5 kilometer))

U loopt van het Vrijthof (het plein tegenover de kerk) naar de toegangspoort van de kerk.

De benaming Vrijthof verwijst hier vermoedelijk niet naar het kerkhof maar naar een oude vrije hof of boerderij.

Voor de toegangspoort gaat u linksaf het steegje af: tussen huizen en de kerkhofmuur.

De kerk van Klimmen is gewijd aan de Heilige Remigius. Dit is de patroonheilige van de abdij van Reims die het dorp Klimmen in 968 geschonken kreeg van de Franse koningin Gerberga. Deze had Klimmen in bezit gekregen als huwelijkscadeau toen zij trouwde met hertog Giselberg van Neder Lotharingen wonend in Maastricht. Op grond van deze acte vierde het dorp Klimmen in 1968 haar 1000-jarig bestaan. Er schijnen twijfels te bestaan over de echtheid van de acte uit 968. Dit zou een vervalsing kunnen zijn van een dan echte acte uit 1138. In dat geval heeft Klimmen haar 1000-jaar wat te vroeg gevierd.

De kerk van Klimmen dateert volgens Monumentenzorg uit de 11 de eeuw; althans het oude middenschip (middelste deel). Onder de kerk is veel Romeins materiaal gevonden: dat moet afkomstig zijn van een Romeins bouwwerk ter plekke of uit de directe omgeving. Zeer waarschijnlijk lag hier een wachttoren aan de Via Belgica, de Romeinse heerbaan van Maastricht naar Heerlen. De Klommense pastoor heeft deskundigen ingeschakeld om te onderzoeken of het middenschip een Romeinse oorsprong bezit.

Ga langs de ijzeren hekken naar de daarachterliggende asfaltweg. Steek het zebrapad over. Ga aan de overkant rechtsaf via het trottoir. Sla de eerste zijweg linksaf: de kerkveldweg. Deze daalt. Loop langs het gebouw van de kinderopvang. Ga voorbij het gebouw de zijweg in naar rechts in de richting van het voetpad. Ga linksaf de trappen af. Ga op de 3-sprong rechtdoor: omlaag. Maak voorbij het tennisveld (aan uw linkerkant) de bocht naar rechts. Ga linksaf op de 3-sprong. Loop rechtdoor; negeer de volgende zijweg van links. U loopt langs het ijzeren hek van het voetbalveld. Ga linksaf de trappen af: hou het voetbalveld aan uw rechterkant. Aan het eind van het voetbalveld gaat u naar rechts (via een bosgebiedje). U passeert een picknickplaats in een klein grasveldje. Maak een bocht naar rechts. Loop deze holle weg helemaal uit en daal op het einde met het pad steil naar beneden. Sla rechtsaf op de T-splitsing met een asfaltweg. Loop deze weg helemaal af. Sla linksaf: loop over het voetpad aan de linkerkant van de weg. Voorbij het bord einde Klimmen slaat u rechtsaf een veldweg in. Negeer het asfaltpad naar rechts.

Van Dolberg naar de Kluis (4,5 kilometer)

Maak de bocht naar rechts. Op de 3-sprong slaat u linksaf de veldweg in. U heeft Dolberg achter u liggen. De veldweg gaat gedeeltelijk over in een holle weg. Op de t-splitsing slaat u linksaf de asfaltweg op. Op de viersprong in Koulen steekt u over en gaat rechtdoor verder: de smalle weg steil omlaag. Halverwege de helling gaat u rechtsaf een veldweg in: ook paaltjes van wandelroutes. Langs weilanden loopt u in de richting van de spoorbaan. Ga op de t-splitsing rechtsaf langs de spoorbaan en loop langs een rijtje huizen. Voorbij de spoorwegtunnel (linkerkant) gaat u rechtsaf een veldweg op. Deze klimt. Na een bocht naar links gaat u verder omhoog tot aan een asfaltweg. Steek deze over. Ga aan de overkant rechtsaf de omhooggaande weg op. Volg de weg en maak voorbij bank en bosje aan de linkerkant de bocht naar links tot aan het huis aan uw rechterkant. Sla dan linksaf het graspad in tussen de weilanden in. Volg dit graspad dalend. Maak beneden de bocht naar links. Loop verder in de richting van de huizen van Walem.

STRUINBULLETIN

Walem is een nederzetting op de berg op de rand van het Geuldal. De naam doet vermoeden dat het een vroegere woonplek van Walen (Franstaligen) geweest is. Door Walem loopt de Steenstraat: de vroegere grens tussen Klimmen en Schin op Geul. Deze Steenstraat heeft een hoge kans dat het een opvolger is van een vroegere Romeinse heerbaan (Via Belgica). Bij Walem lag de middeleeuwse gerechtsplaats met galg van de vroegere rechtbank van Klimmen; ofwel het gerecht van de hoofdbank. In de 18 de eeuw viel de regio onder het gerecht van Valkenburg en eindigden vele Bokkenrijders aan de galg op de Emmaberg (bij de zendmast).

Ga linksaf op de asfaltweg: u loopt omlaag. Ga na de passage van enige huizen de eerste asfaltweg in naar rechts. Volg op de y-splitsing de veldweg naar links. Verderop komt er nog een y-splitsing: hou nu rechts aan en klim met de veldweg de helling op. Uiteindelijk komt u boven uit op een 4-sprong met de kluis van Schaelsberg aan uw linkerkant.

De kluis op de Schaelsberg is eeuwenlang een kluisenaarswoning geweest. In 1688 liet de heer van kasteel Schaloen deze woning met kapel bouwen. Tot 1930 hebben kluisenaars achtereenvolgens in dit huis gewoond. Deze kluisenaars leefden heel sober: ze verbouwden hun eigen groenten en kregen van de omgeving wat zij verder nodig hadden.

Tegenwoordig is de kluis in beheer van een Valkenburgse stichting: de Sjaesberger Gangk. Deze organiseert jaarlijks tezamen met de buurtgemeenschap Walem een festiviteit bij de kluis. Op een zondag in juni is er dan een openluchtmis gevolgd door een traditionele kermis.

Van de kluis naar De Heek (3 kilometer)

Steek de kruising over en ga aan de overkant rechtdoor verder. Hou op een Y-splitsing rechts aan: de veldweg afdalend naar een boerderij. *We zijn hier in Euverem ofwel bij de hoog gelegen woning.*

Ga links van de boerderij via het graspad langs de buitenmuur en haag. Het paadje gaat op een gegeven moment tussen de haag naar buiten. U loopt nu buiten langs de haag verder. Het paadje gaat over in een veldweg. Sla op de t-splitsing linksaf: over de asfaltweg naar beneden. Beneden maakt de weg een bocht naar links. Hier gaat u rechtsaf omhoog. Volg het pad omhoog langs de omheining en langs de akkers. Op deze wijze klimt u geleidelijk de Goudsberg op. U loopt rechtdoor omhoog langs een bosje en weilanden. Voorbij het bosje loopt u verder tot op de T-splitsing met een veldweg.

Dit laatste pad kan onderdeel geweest zijn van de Romeinse Steenstraat. Op de Goudsberg heeft in de Romeinse tijd een wachttorens gestaan. De wachttorens had een signaalfunctie: vanaf een hoge plek overzag men de omgeving en bij onraad werden door signalen naburige Romeinse posten gewaarschuwd. De Romeinen bouwden op vaste afstanden zulke wachttorens. Zo konden zij in een mum van tijd middels signalen alarm slaan.

Ga op deze T-splitsing linksaf: de veldweg op. Steek de asfaltweg over en ga aan de overkant verder over de veldweg (iets naar rechts). Geleidelijk daalt u de helling af in de richting van De Heek. Beneden komt u op een kruisende rijksweg. **U heeft punt B van de wandeling bereikt.**

Punt B: kiezen uit kort of lang traject.

Op deze rijksweg kiest u uit de korte route (12 kilometer) of lange route (17,5 kilometer). Voor de korte route heeft u nog maar 2,5 kilometer te gaan. *Ga verder in de tekst bij: Korte route.*

Voor de lange route bent u nog 8,5 kilometer onderweg. *Ga verder in de tekst bij: Lange route.*

Korte route: van de Heek terug naar Klimmen (2,5 kilometer)

Ga op de kruisende rijksweg rechtsaf via het fietspad. Iets verderop gaat u rechtsaf weer een veldweg in: de Achelerweg. Klim alweer omhoog. Volg deze veldweg tot boven op de asfaltweg. Steek deze over en ga achter de haag linksaf via het paadje terug naar Dolberg.

De naam Dolberg zou duiden op Keltische oorsprong. Tussen Dolberg en Klimmen is een ook een Romeinse nederzetting aangetroffen.

In Dolberg slaat u op de 4-sprong rechtsaf. Voor huisnummer 18 gaat u linksaf: de weg gaat over in een voetpad. Kronkel met het paadje naar beneden. Maak voor het klapdeurtje de bocht naar rechts en loop langs de omheining. Op de t-splitsing van voetpaden slaat u linksaf: het pad omhoog.

STRUINBULLETIN

U kunt ook recht door via het klapdeurtje. U betreedt het natte gebied met een kikkerpoel. Deze kunt u bezichtigen. U verlaat het gebied via het klapdeurtje aan de overkant. Ga dan linksaf op het daar achterliggende voetpad: omhoog. Volg de routebeschrijving verder.

Klim met het paadje de helling op tot op de kruisende asfaltweg: de Houtstraat. Ga naar rechts en loop de Houtstraat helemaal uit tot in een scherpe bocht naar links. Ga in die bocht naar rechts: via het Vrijthof. U komt vanzelf weer bij het beginpunt: het plein tegenover de kerk van Klimmen.

Lange route: van de Heek via Hulsberg naar Gen Huiske (4 kilometer).

Steek de rijksweg over en ga aan de overkant linksaf via het fietspad. Sla bij het ijzeren kruisbeeld rechtsaf de eerste zijweg in: Boschweg. Deze gaat steil omhoog. Bovengekomen gaat u op de t-splitsing rechtsaf: de Groenenweg. Op een 3-sprong gaat de asfaltweg over in een veldweg. U gaat recht door verder via deze veldweg. Volg deze veldweg tot het einde: een 4-sprong gelegen voor een viaduct van de autosnelweg. Steek over en ga op de veldweg aan de overkant verder: parallel aan de autoweg.

Aan uw linkerkant komt u op het einde van deze veldweg langs een picknicktafel. U maakt de bocht naar links en komt op een drukke asfaltweg: Overheek. Ga linksaf: loop via het fietspad aan de linkerkant van de weg. Maak de bocht naar rechts en ga onder het autowegviaduct door. Bij de ANWB-paal (Hulsberg Nuth) slaat u rechtsaf de veldweg in. Op de 3-sprong van veldwegen gaat u rechtsaf. Maak de bocht naar links en dein daarna met de golven in het landschap op en neer. Maak een scherpe bocht naar links en daarna naar rechts. Dan komt u op een 3-sprong met een bank en wegwijk. Hier gaat u recht door. Aan uw linkerkant komt u langs een klein kasteeltje: **Gen Huiske**. *Deze waterburcht langs de Retersbeek zou de stamburcht zijn van de graven van Schaesberg.*

Van Gen Huiske naar Barrier (1,5 kilometer)

Loop de laan verder uit tot aan de kruisende asfaltweg ·Putweg ·: op de hoek staat weer een wegwijk. Steek de weg over en ga aan de overkant linksaf via het paadje langs de weg. Ga de weg naar beneden en maak de bocht naar rechts. Na deze bocht gaat u rechtsaf de veldweg in. Maak de bocht naar links en blijf deze veldweg volgen: parallel aan de autoweg. Ga door tot aan de kruising met een asfaltweg: de Steinweg.

Van Barrier via Craubeek terug naar Klimmen (3 kilometer)

Ga op de Steinstraat rechtsaf: onder het viaduct van de autoweg door. U komt op een kruising met een rijksweg. Steek deze over.

Aan uw rechterkant liggen enkele huizen langs de rijksweg naar Klimmen: het gehucht met de naam Barrier. De naam Barrier duidt op een plaats waar tot in de 20e eeuw een tolhek stond: de afzetting om mensen tegen te houden omdat er eerst geld betaald moest worden om verder te mogen reizen met hun handel.

Ga aan de overkant linksaf via het fietspad. Voor het spoorwegviaduct slaat u rechtsaf de asfaltweg in: Ter Veurt.

De naam Terveurt wijst op een doorwaadbare plaats in de vroegere Zevensprongbeek. Naar de mening van de bekende archeoloog Habets zou hier de Via Belgica gelopen hebben.

Op de 3-sprong Ter Veurt gaat u recht door. U loopt langs het waterpompstation: de Zevensprongh.

De Zevensprong is een plek waar tot een kleine eeuw geleden een aantal bronnen aan de oppervlakte kwamen. Vanwege de magie van het getal 7 in het Christelijke geloof is de naam zevensprong aangenomen. Een sprong is een bron.

In 1922 heeft de gemeente Heerlen een waterpompstation gebouwd op die Zevensprong. Dit pompte het water op en voerde het via waterpijpleidingen naar Heerlen. Als centrum van de mijnbouw was de behoefte aan drinkwater sterk gestegen door het groot aantal inwoners waaronder de vele mijnwerkers. De Zevensprong vormt de grens tussen de vroegere gemeenten Klimmen en Voerendaal en gaat minstens terug tot een parochiegrens uit de 11 de eeuw.

Maak de bocht naar rechts. Ga op de 3-sprong recht door (= rechts aanhouden): de Kaarderbekerweg. U loopt langs de BOKHOF naar Craubeek. Op de 3-sprong met het ijzeren kruis gaat u linksaf: Craubeekerstraat in.

STRUINBULLETIN

De naam Craubek is afkomstig van de Romeinen: de hier aanwezige kalksteen noemden zij naar een soortgelijke steensoort in Zuid Frankrijk. Deze Craubeker steen verschilt nauwelijks van de bekende Kunrader steen en is veel harder dan mergel. In de Romeinse tijd lagen er in de hellingen, achter de huizen steengroeven. Vanuit de toenmalige Romeinse nederzetting Craubek werden stenen geleverd voor de bouw van villa's in de regio. Een viertal boerderijen dateert van ca. 1700 en is samengesteld uit Craubeker steen, Sibber mergel en vakwerk. De Mariakapel (ook van Craubeker steen) stamt uit 1929: het is gemeenschappelijk bezit van de Craubeker gemeenschap. De buurtvereniging verzorgt het onderhoud van de kapel. Opmerkelijk weetje: tijdens de 2e wereldoorlog waren radio's streng verboden. Iemand had daarom een radio verstopt op de kapelzolder.

Op de y-splitsing voor de kapel gaat u naar links: de Penderskoolhofweg. Loop deze omhoog tot voorbij het laatste huis aan de rechterkant: huisnummer 14. Sla dan rechtsaf het asfaltweggetje omhoog in. Deze gaat over in een veldweg. Maak de bocht naar rechts. Voor de boomgaard aan de rechterkant slaat u rechtsaf het graspaadje in: tussen boomgaard en akkers. Maak met het paadje de bocht naar links en daal met het pad af. U komt uit op een grasveld met een appelboom recht voor u. Ga bij de appelboom naar links over de grashelling omhoog.

Ga boven op de t-splitsing met een graspaadje naar rechts in de richting van de holle weg verscholen in de boomrand. Ga weer de bossage in en volg de holle weg met een bocht naar links. Ga de trappen op en kom op een t-splitsing voor het voetbalveld. Sla hier rechtsaf en ga door de ijzeren doorgangen verder rechtdoor. Negeer het paadje naar rechts. Op de y-splitsing gaat u rechtsaf. Maak de bocht naar links. Ga op de 3-sprong rechtdoor en klim de trappen omhoog op. Maak voor het gebouwencomplex (Ummer Clumme; kinderopvang en school) de bocht naar rechts.

Ummer Clumme: de naam die verwijst naar een feit dat niet te ontkennen is. Wie Klimmen wil bereiken moet altijd klimmen, van welke kant hij ook komt. Naar dit Altijd Klimmen is de basisschool genoemd.

Op de asfaltweg gaat u weer linksaf omhoog: Kerkveldweg. Op de t-splitsing gaat u rechtsaf. Tegenover cafe Keulen gaat u langs het kerkhof het steegje omhoog. U bent weer op de parkeerplaats bij de kerk: het startpunt van onze wandeling.

Vragen of reacties?

Zend uw reactie naar het STRUINBULLETIN!

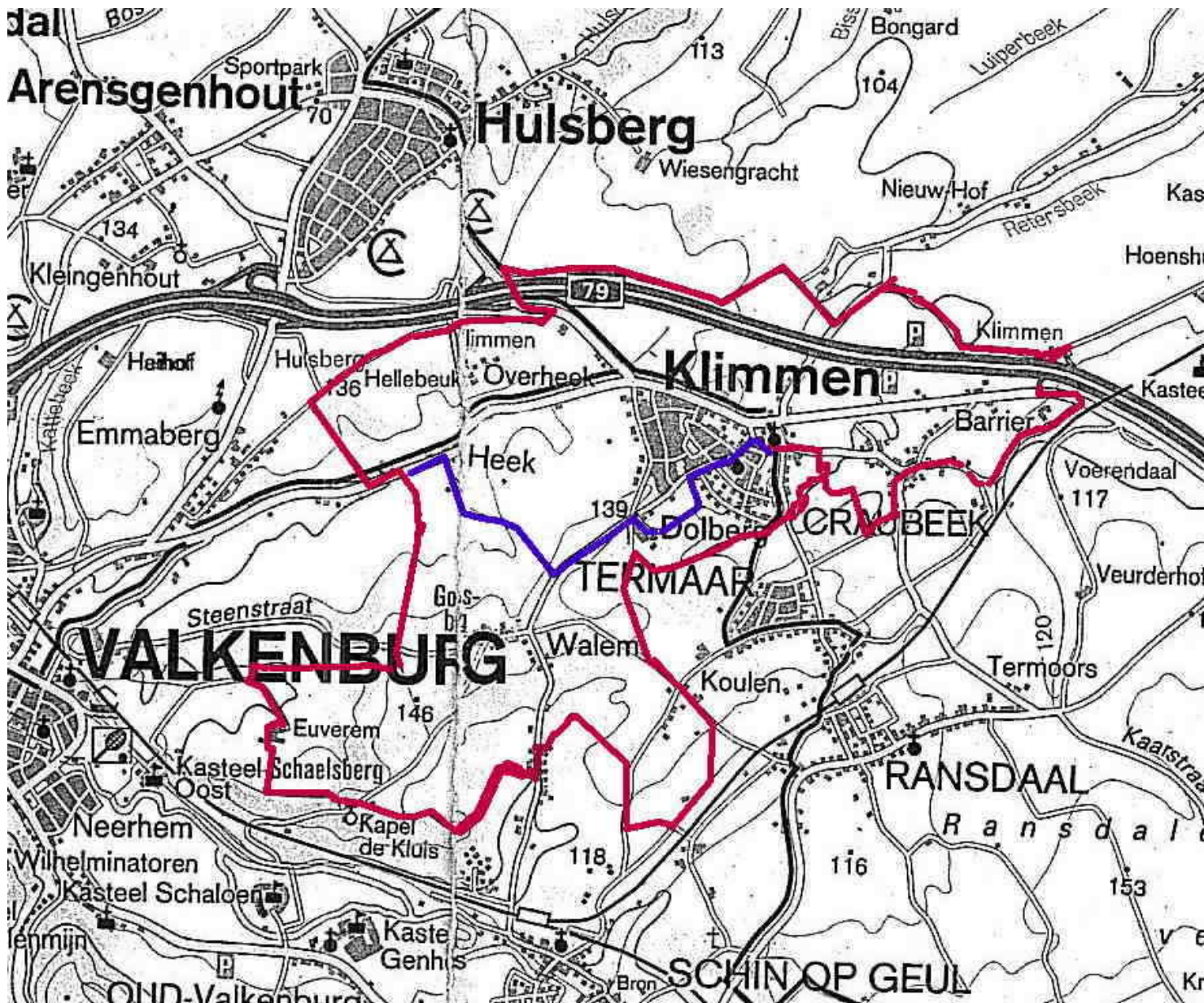
[Open hier het contactformulier](#)

Op zoek naar meer struinroutes?
Open de website STRUINBULLETIN op adres:

<http://home.kpn.nl/ms30ms10>

Opsteller aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor (de gevolgen van) opgetreden routewijzigingen of voor schade van welke aard dan ook ten gevolge van handelingen of beslissingen gebaseerd op bovenstaande informatie

STRUINBULLETIN

Routekaart: Ummer Klummen

Meld routeveranderingen voor andere lezers

BEFCO 2011